

**ЦВЕТАН СЕВЕРСКИ
ЦЕЛУВАЙ САМО ЖЕНАТА,
КОЯТО ТИ Е РОДИЛА ДЕЦА
ЗА ОГЮСТ РЕНОАР
КРАСИВИТЕ МОМИЧЕТА СА
„ТАНЦУВАЩИ ЦВЕТА“**

chitanka.info

„Любовта е като росата — има я за кратко.“

Пиер-Огюст Реноар

Художникът Пиер-Огюст Реноар (Pierre Auguste Renoir), авторът на шедъврите „Ложа“, „Закуска на тревата“, „Габриела“, „Къпеща се“, „Жана Самари“, „Люлката“ и още колко други, е бил подозрителен към жените, въпреки че в дългия си творчески период е рисувал главно представителки на нежния пол. И как само ги е рисувал! Теодор Дюре в своята монография за Реноар казва: **„Съмнявам се, че някой някога е изобразявал жената по-съблазнителна от Реноар. Жените, които рисува, са чародейки.“** И още: **„Ако една от тях влезе в дома ви, тя ще е последната, от която ще откъснете поглед на излизане, и първата, която ще потърсите при завръщането си. Тя ще заеме място в живота ви.“** На Емил Зола Пиер-Огюст е писал за жените така: **„Тия проклетници е по-добре човек само да ги рисува. И понякога да ги почесва като котки по врата.“** Според биографите му той е усещал „обиграните хитрани“ още при запознанството си с тях, предпочитал е да общува с обикновените момичета от народа, които „на всичко гледат открито“.

За него любовта е **„наколно жилище за двама, измислено от единия, което и най-малката стихия може да помете“**. Сравнява любовта с росата... Почита обичта към майката и към „жената, която ти е родила деца“. Останалите за него са само модели. Е, някои от тях понякога могат да бъдат почесвани... Поет по душевност, той се отнасял с жените като с „танцуващи цветя“.

В ранния му творчески период дълго край него се е задържала младата Лиза Трио, която имала „жизненост, изнесена като балкон навън“ и бликащо обаяние. Някои от женските му образи върху платна, рисувани и по-късно, ще носят нейни черти. (Станали са част от зрителната му памет.) Лиза е запомнена като спътница на младостта му — времето, когато още никой не купувал картините му и той мизерувал. След голямата изложба на импресионистите през пролетта на 1874 година обаче, когато Реноар показва своите „Балерини“ и

„Ложа“, ценителите го забелязват и някои от тях дори му предричат бляскаво бъдеще.

После пред палитрата му се застоява по-често друга интересна млада особа — Сюзан Володон. Тя става негов предпочитан модел след 1883 г., когато я рисува в своята знаменита картина „Танц в Бугивал“, после — в „Танц в града“, две години по-късно тя му позира и за „Момиче сплита косите си“. (Влюбчивата Володон позира и на други портретисти: Тулуз-Лотрек я рисува за своята картина „Махмурлукът“.) Рисуват я още неколцина художници... И изглежда не само я рисуват, защото Сюзан си ражда син, без баща. Реноар е спокоен — той по принцип не прелъстява моделите си.

Забелязва го и мадам Шарпантие — покровителката на ярките дарования сред писатели, композитори и художници. Тя въвежда името му в своя „салон на предпочитаните“, самият той странял от шумотевиците на светския живот; създава му така необходимата за твореца популярност сред богатите и по този начин му осигурява средства за работа и удобства за приличен живот. С чувство на благодарност той по-късно рисува картината „Госпожа Шарпантие със семейството си“. Рисува и нейните деца, но сърцето му продължава да търси „естествените хора от народа“. Обяснимо е: по рождение Реноар е плебей — шестото дете на шивач и работничка. Негови предпочитани модели са девойките от бедните квартали, чийто смях е силен и заразителен. И по-късно той ще страни от превзетите интелектуалки. С малки изключения.

Един ден на 1877 година в ателието му влиза изискана двойка — мъж и жена около петдесетте. Питат мосю Реноар дали ще има желание да нарисува тяхната дъщеря — Жана Самари, актриса от „Комеди Франсез“. Да рисува очарователната Самари, пред чиито талант се прекланя цял Париж, за него е чест и той се уговаря с родителите ѝ да започне още на следващия ден. За начало ще посещава дома им на ул. „Фрошо“, недалеч от ателието му... Според други сведения за младостта му, с Жана Самари го запознава писателят Алфонс Доде на сбирка в дома на мадам Шарпантие. Според трети той харесвал сценичните ѝ превъплъщения и често отивал в театъра да я гледа. Веднъж ѝ подарил цветя с визитка, а тя възкликнала: „Реноар! Художникът на красивите жени.“

Което и да е вярното, в случая не то има значение, а това, че Реноар се сближава с тази изключителна дама. Общуването с нея в онези техни сеанси, когато лицето ѝ излъчва „необикновена светлина“ и той изпитва истинска наслада да я пренася върху платното, наподобява празник и за двамата. Реноар говори малко и само онова, което изразява много. И тя го гледа с възхищение. Възможно ли е — пита се актрисата — толкова млад мъж да е така мъдър! И целомъдрен? И какво изискано поведение! Нито един намек за интимност, нито един похотлив жест... (Нещо — нетипично за артистичните среди. Дали не е сбъркан? — пита се тя.)

Първият ѝ портрет (малкият), рисуван в дома ѝ, е харесан много и от нея, и от родителите ѝ, та поръчва втори, по-голям — „в цял ръст“. Реноар го рисува в ателието, където красивата жена очаква по някое време да ѝ се случи обичайното за двама млади, които се харесват. А че се харесват — личи по очите им. За онова, което се е случило, няма оставени подробности, има думи с място в биографиите и на двамата. Жана: **„Реноар не е създаден за брак. Той общува с жените само чрез своите четки...“**. Изглежда не е било съвсем така, ако съдим по големия ѝ портрет, където нейният образ съдържа обожанието на автора към първообраза. (Обожание на живописец, но и на нормален мъж.)

Все още Пиер-Огюст е в градините на младостта, където плодовете са в изобилие. Замогналият се Пиер-Огюст вече е на четиридесет години, когато в ателието му влиза деветнайсетгодишната шивачка от улица „Сен Жорж“ Алина Шариго. Тя нищо не разбира от изкуство, но притежава изключителен такт и видимо уважение към твореца. Не се натрапва, незабелязано се измъква, когато при художника пристигат „светила“, явява се при него, когато му трябва — още преди да я е повикал... (Реноар забелязва, че Алина присъства и когато отсъства.) Поизплашва се, разбира се (нали го смятат за стар ерген, човек с особено мнение за любовта и за жените), но скоро на мястото на уплахата се появява чувството, което покорява и най-неотстъпчивите, и той я повиква за съпруга с надеждата, че „съпругата няма да пречи на художника“. Постъпката му не е прибързана, каквато изглежда на пръв поглед: Алина Шариго влиза в ателието, а сетне и в живота му едва когато тя вече е добре опозната.

Среща я далеч по-рано, в края на 1874 година в млекарницата на ул. „Сен Жорж“, почти до дома му. В „неговото време за закуска“ всяка сутрин там се хранят две симпатични провинциалистки, майка и дъщеричка — една закръглена девойка с розови бузи като на добре гледано бебе. „Апетитна“, както ще я определи той. Веднъж тримата влизат в разговор — на една маса са — и той научава, че двете провинциалистки работят като шивачки в модно ателие в подножието на Монмартър, което обслужва всякакви клиенти — от богатите търговци до бедните проститутки. Живеят сами — бащата на Алина е забягнал някъде в Америка да си търси щастието. Реноар кани малката да я рисува в ателието си (според спомените на Жорж Ривиер, художествен критик и приятел на Реноар) и тя отива. Съблича я и отстранява палитрата, оставя и четките: **„Защо да се измъчвам! Онова, което искам да нарисувам на платното, го има реално.“** Наслаждава му се с поглед и мисъл. С нищо друго. Девойката изтърпява прищявката му. После той започва да я рисува. И я рисува бавно и продължително, с наслада, цели часове.

Записани са и нейните първи впечатления: **„Нищо не разбирах от изкуство, но обичах да го гледам как рисува“**. Понякога кани и майка ѝ в ателието. Тя седи пет минути и под предлог, че трябва да купи „нещо за вечеря“, ги оставя сами. Веднъж Реноар забравя, че е художник и започва да рисува мерака си. А след като я изпраца, се размисля над случилото се. „Това невинно чедо е съкровище! — очертава той в мисълта си душевния ѝ портрет. — А съкровищата не бива да се изпускат.“ Трудно му е да се примири с голямата разлика във възрастта им обаче. Тогава той е приблизително на 35, а тя още не е навършила 16. Решава да я почака да порасне. И заминава в чужбина: да посъбере впечатления за бъдещото си творчество — първо в Алжир, после в Италия... Когато през 1882 година се връща, тя го чака на гарата, а не си спомня да ѝ е писал за деня и часа на своето пристигане. Отвежда я в ателието си. Алина вече е порасла. Станала е още по-апетитна. Подходяща е за модел в замислените сюжети. Моделът Алина често остава при него — чувства, че му е нужна. И забременява. Ражда му син — Пиер. Реноар се радва на рожбата повече от всеки друг татко, но още не смее да се ожени за майката. Продължава да смята, че „тия проклетници — жените, е по-добре човек само да ги рисува...“ Но Алина надминава себе си в стремежа да

му угоди и след няколко години колебание той скланя. На 14 април 1890 година те сключват брак в Париж. И старият ерген Пиер-Огюст Реноар вмъква врат в семейния хомот.

И не го усеща, защото Алина му създава отлична атмосфера за творчество и уют в семейството — така той много години насетне ще изгражда своите шедеври без грижи за „нещата от живота“. (Алина му ражда още двама сина — все хубави и талантливи, единият от тях е големият кинорежисьор Жан Реноар.) Според биографите на Огюст Алина Шариго му дава **„щастие, от което се събуждаш гений“**. И той ѝ се отблагодарява с творчеството си, което е повече от успешно, картините му се продават и семейство Реноар живее вече нашироко.

Алина е пълна с идеи и стремеж да ги осъществява. За неговите ревматични болки по-късно тя ще преустрои старата къща в родното си село Есоа, в Бургундия, — да му е топло, да не страда и да може да рисува. Ах, там летата са истински празници! Но и небето на щастливите все някога се покрива с облаци. В този рай (Есоа) Реноар приближава шейсетте с усещането, че все още е млад, купува си велосипед (мода в онези години), учи се да кара, но пада и си счупва дясната ръка. Болките са нетърпими и е откаран в болница. Гипсират ръката му и се налага два месеца да не пипва четка. Реноар не може да издържи и седмица. На помощ винаги е неговата Алина — тя му посвещава много дни да го учи да рисува с лявата ръка. Той капризничи, ала тя е упорита. И успява. (Техният случай е описан и в медицински книги.)

Не всички облаци по небето им са се разпръснали обаче: счупеното предизвиква появата на ревматични болки, а по-късно се парализират крайниците. Една простуда на главата силно намалява зрението му — атрофира нервът на лявото му око.

Междувременно той продължава да рисува, да възпитава късните си синове, да издържа семейството си. Не след дълго обаче губи възможността да се придвижва и го настаняват в инвалидната количка. Намалява съвсем и способността на ръцете му да държат четката. Лицето му се съсухря и парализа го обездвижва, та заприличва на маска от античен театър. Алина няма да се предаде обаче — ще изучава всички новости в медицината, за да обогати с умения грижите си за Реноар. Но това ѝ струва твърде много — тя се изтощава и след силния стрес от влошеното здраве на сина им Жан, на когото лекарите

настоявали да ампутират крак, тя получава инфаркт и умира твърде млада в един летен ден на 1915 година.

Зад инвалидната количка на Реноар застава дойката на Жан — Габриела, братовчедка на Алина и дългогодишен модел на художника.

Реноар живее още четири години и след смъртта му в края на 1919 година е погребан до своята незаменима Алина в гробището на Есоа.

* * *

Реноар. Автопортрет

Съпругата му Алина Шариго кърми поредния им син

Шедьовърът му „В ложата“

Портрет на Самари, 1878 г.

Късният Реноар с Габриела

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.